

menší nebo větší nebezpečnosti prostředků, použitých k přivodění zločinného účinku, jaký předpokládá § 2 zákona na ochranu republiky, nýbrž stačí k naplnění zákonných znaků tohoto zločinu objektivní způsobnost přivoditi onen zákonem zapovězený účinek vůbec; pachatele zločinu podle § 12 čís. 1 odst. 2 cit. zák. mohlo by tedy omlouvatí jen, že se dověděl o nějakých přípravách s hlediska § 2 cit. zák. bezvýznamných s ohledem na absolutní nezpůsobnost volených prostředků k dosažení cíle v § 2 naznačeného.

Čís. 4298.

Pojem »rozšiřování« jest způsobem závazným i pro skutkovou podstatu trestného činu podle čl. III čís. 5 zák. čís. 142/1868 vyložen přímo v zákoně (§ 6 tisk. zák.).

Pojmy »odbyt (Vertrieb)« ve smyslu § 6 tisk. zák. a »rozdávání (Verteilen)« ve smyslu § 23 tisk. zák.

Ani naprostá neznalost obsahu tiskopisu nevylučuje odsouzení rozšiřovatele pro přečin § 42 zák. na ochr. rep. (čl. III zák. čís. 142/68).

Ideální souběh tohoto přečinu s přestupkem podle § 23 tisk. zák. jest možný.

(Rozh. ze dne 9. října 1931, Zm II 171/30.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Uher-ském Hradišti ze dne 26. března 1930, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem zanedbání povinné péče podle čl. III. čís. 5 zákona ze dne 15. října 1868, čís. 142 ř. zák. v doslovu § 42 zákona na ochranu republiky ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n. a přestupkem podle § 23 zákona ze dne 17. prosince 1862, čís. 6 ř. zák. z roku 1863.

D ů v o d y:

Rozsudek zavdává podnět zmateční stížnosti k uplatňování formálních zmatečností podle § 281 čís. 5 tr. ř. tím, že pro skutkovou podstatu přečinu zanedbání povinné péče rozšiřovatelem mylně považuje za potřebné a zbytečné snaží se skutkově zjistiti, že obžalovaným jako rozšiřovatelům závadných brožur byl znám i jejich obsah, že znali protistátní tendenci tiskopisu, věděli, že vyzývá k násilné změně státní formy a vybízí k vojenské vzpouře a pod. Toho však skutková podstata přečinu (a přestupku) zanedbání povinné péče podle § 42 zák. na ochr. rep. (čl. III. čís. 5 zák. čís. 142/1868 ř. zák.) nevyžaduje; vědomí pachatelovo v naznačeném směru poukazovalo by již přímo na skutkovou podstatu samotného zločinu podle § 15 čís. 3 zák. na ochr. rep. (§ 7 tr. zák.). Ani naprostá neznalost obsahu tiskopisu nevylučuje odsouzení rozšiřovatelovo pro přečin podle § 42 zák. na ochr. rep., jsou-li tu zákonné znaky třebas i jen jediné skutkové podstaty tohoto trestného

skutku. Zjistil-li proto nalézací soud skutkově (což zmateční stížnost vůbec nenapadá), že obsah tiskopisu zakládá objektivně zločin podle § 15 čís. 3 zák. na ochr. rep., a zjistil-li dále skutkově vše, co dostačuje pro pojem »rozšiřování způsobem v zákoně zakázaným (§ 23 tisk. zák.«, zjistil tím zákonné znaky, které již o sobě, bez ohledu na další v úvahu snad přicházející skutkové podstaty téhož přečinu, dostačují pro podřazení činnosti obžalovaných pod přečin zanedbání povinné péče podle čl. III. čís. 5 zák. čís. 142/1868 ř. zák. a § 42 zák. na ochr. rep. Doličuje-li tudíž zmateční stížnost ve směru odsouzení obžalovaných domnělou neúplnost a nejasnost rozsudku, po případě zmatečnost nedostatku důvodů podle § 281 čís. 5 tr. ř., popírajíc správnost zjištění, že obžalovaní, než započali s rozšiřováním tiskopisu, znali, pokud se týče musili znáti obsah oněch brožur, jde vesměs o okolnosti pro onen přečin nerozhodné, a není třeba s výtkami těmi se vůbec zabývat. Vědomí pachatelovo, že na spise není místo vydání, jméno spisovatele nebo živnostenského nakladatele, tvoří ovšem zákonný znak další skutkové podstaty téhož přečinu, kterou rozsudek rovněž v činnosti obžalovaných spatřuje; případná formální pochybení v tomto směru nemohou však býti důvodem, by zrušovací soud změnil rozsudek ve prospěch obžalovaného (§ 281 odst. první tr. ř.), jakmile jiná skutková podstata téhož přečinu zůstává zmateční stížností nedotčena (rozšiřování způsobem podle § 23 tisk. zák. zakázaným), nanejmen, an rozsudek nepřičítá obžalovaným za přitěžující okolnost, že se prohřešili proti zákazu čl. III způsobem dvojím; k námitkám toho druhu není proto ani třeba vůbec přihlížeti. I tu však stačí podotknouti, že výtky zmateční stížnosti, popírající toto vědomí obžalovaných, jsou jen brojením proti volnému hodnocení průvodů soudem nalézacím (§ 258 odst. druhý tr. ř.) a proti skutkovému zjištění na něm vybudovanému, a že nalézací soud tu za důvod pro své zjištění bere zodpovídání se obžalovaných stěžovatelů jakož i spoluobžalovaného Marcelína B-y, a okolnosti onen čin provázevší. Pokud pak zmateční stížnost Oldřicha U-a popírá správnost rozsudku ve větě, že prý věděl, že brožury mu byly odevzdány k rozšiřování, a že se k tomu doznal, jde o okolnost nerozhodnou. Podstatou U-ova odsouzení zůstává, že brožury skutečně rozdával a takto rozšiřoval, a nezáleží na tom, co soudil o tom, že mu byl předán balík tiskopisů.

S hlediska zmatečnosti podle § 281 čís. 9 písm. a) tr. ř. namítá stížnost, že činnost obžalovaných nelze podřaditi ani pod pojem »rozšiřování«, ani pod zákonné znaky přestupků podle § 23 tisk. zák. Rovněž neprávem. Podstatou předpisu § 23 tisk. zák. jest záповěď nepovoleného a nekontrolovatelného rozšiřování tiskopisů, a s hlediska toho jest vykládati jednotlivé pojmy v zákoně tom použité. Každý, kdo se vědomě stává jedním článkem v řetězu osob, projevivších činnost odpovídající oněm způsobům rozšiřování, jak jsou v § 23 tisk. zák. vypočteny, dopouští se tohoto přestupku, pokud ovšem skutkové okolnosti v tom kterém případě zjištěné nečiní pachatele jen zodpovědným za spoluvinu na trestném činu osoby jiné (§ 5 tr. zák. a § 23 tisk. zák.). Pojem »rozšiřování« jest způsobem závazným i pro skutkovou podstatu trestného činu

podle čl. III čís. 5 zák. 142/1868 ř. zák. vyložen přímo v zákoně (§ 6 tisk. zák.). Rozsudek zjišťuje, že všichni tři obžalovaní, nemajíce písemné povolení vydané k tomu zvláště úřadem bezpečnosti, brožury rozdávali a je rozšiřovali způsobem v zákoně zakázaným. Tímto skutkovým zjištěním jest zrušovací soud vázán (§ 288 čís. 3 tr. ř.) při řešení případné vadnosti rozsudku s hlediska nesprávného použití zákona (§ 281 čís. 9 a) tr. ř.); pokud zmateční stížnost nevychází z tohoto skutkového základu formálními výtkami neotřeseného, není provedena po zákonu. Zbývalo by jen zkoumati, zda jsou ona skutková zjištění odůvodněna okolnostmi případu. Rozsudek za podklad svého zjištění, že obžalovaní brožury »rozšiřovali«, bere skutečnosti zmateční stížností nedotčené, že Š. dodal do redakce »S.« balík brožur vydaných stranou komunistickou, určených k rozšiřování a zasláný na něho jako na osobu důvěryhodnou, že R. z celého balíku část brožur zabalil a poslal je po B-ovi U-ovi, a že pak U. věda, že mu byly poslány k rozšiřování, několik jich rozdal svým kamarádům. Tato činnost obžalovaných odpovídá nepochybně pojmu »odbyt« (Vertrieb) v § 6 tisk. zák. použitému. Nálezací soud však důvodně posuzoval tuto činnost též jako »rozdávání« (verteilen) ve smyslu § 23 tisk. zák. Oldřich U. doznal, že brožury dal čtyřem kamarádům, a neodpovídá výsledkům hlavního přelíčení, tvrdí-li zmateční stížnost, že je jen prokázáno, že kamarádi byli u něho v bytě a se stolku si brožury vzali, on pak že jim v tom nebránil. Pokud se pak týče obžalovaných R-a a Š-ého, i tu podstatou jejich činnosti bylo takové skutečné předávání tiskopisů jiným osobám, jež směřovalo k hromadnému a bezúplatnému jejich rozšiřování, takže nálezací soud též vzhledem k další skutečnosti z případů na jevo vycházející, že se totiž vše dalo s úplným pomínutím kontroly bezpečnostních úřadů, pověřených dozorem nad tiskem, právem posuzoval jejich jednání s hlediska § 23 tisk. zák., a označil jejich činnost jako »rozdávání« ve smyslu tohoto zákonného předpisu. Popírá-li posléze zmateční stížnost možnost ideálního souběhu přečinů podle § 42 zák. na ochr. rep. a přestupku podle § 23 tisk. zák., stačí jen podotknouti, že tyto trestní předpisy chrání různé právní statky: § 23 tisk. zák. zabezpečuje dozor nad rozšiřováním tiskopisů, a to i obsahově nezávadných, a slouží takto k udržení pořádku ve věcech tiskových; § 42 zák. na ochr. rep. chrání před vlivem a účinky trestného obsahu tiskopisů na veřejnost, jenž by byl zaviněn tím, že osoby jmenované ve čl. III zák. čís. 142/1868 ř. zák. zanedbají povinnou péči uloženou jim zákonem. Nelze proto tvrditi, že by trestná činnost ve směru jednom (§ 42 zák. na ochr. rep.) vyčerpala též provinění rázu druhého (§ 23 tisk. zák.). Stačí poukázati na důvody rozhodnutí nejvyššího soudu sb. čís. 3525, 4096.

Čís. 4299.

Pro pojem »hanobení republiky« ve smyslu § 14 čís. 5 zák. na ochr. rep. se nevyžaduje, by bylo použito slova »republika«; spadá sem i hanobení ústavních činitelů, úřadů nebo veřejných orgánů, bylo-li